

WAT & HOE

TAALGIDS

- Uitspraak
 - Ontmoetingen
 - Eten & uitgaan
 - Onderweg
 - Overnachten
 - Gezondheid
 - Woordenlijsten
- Nederlands - Fries
Fries - Nederlands

FRIES

**WAT
& HOE**

TAALGIDS

Vertaling
Rienk de Haan

FRIS

Wat & Hoe: wat anders!?

Wat & Hoe maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen
www.kosmosuitgevers.nl

Leverbaar in de serie Wat & Hoe:

- Wat & Hoe Reisgidsen
- Wat & Hoe Onderweg
- Wat & Hoe Select
- Wat & Hoe Taalgidsen

Kijk voor meer informatie op:

www.watenhoe.nl

8e druk, 2014

© Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Technische realisatie en productie: LINE UP boek en media bv

Omslagontwerp: De Weijer Design BNO bv, Baarn

Vormgeving: The Enschedé Font Foundry

Illustraties: Monique van den Hout

ISBN 978 90 215 5723 6

NUR 507

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave. Wij zouden het zeer waarderen wanneer u geconstateerde onjuistheden ons wilt doorgeven, zodat wij hiermee rekening kunnen houden bij een volgende druk. Uw opmerkingen kunt u zenden aan: info@watenhoe.nl

Inhoud

Woord vooraf 6

1 Handig om te weten... 7

- 1.1 Beknopte grammatica 7
- 1.2 Uitspraak 10
- 1.3 Handige rijtjes 12
- 1.4 Datum, tijd en getallen 17
- 1.5 Persoonlijke gegevens 25

2 Praktische zaken 28

- 2.1 Bank 28
- 2.2 Post 29
- 2.3 Telefoon 30
- 2.4 Internet en computer 33
- 2.5 Foto en video 35
- 2.6 Het weer 37
- 2.7 Veiligheid 39

3 Ontmoetingen 41

- 3.1 Algemeen 41
- 3.2 Iemand aanspreken 42
- 3.3 Zich voorstellen 44
- 3.4 Elkaar begrijpen 50
- 3.5 Hobby's 51
- 3.6 Een mening geven 52
- 3.7 Een compliment geven 54
- 3.8 Iets aanbieden 54
- 3.9 Uitnodigen 55
- 3.10 Iets afspreken 56
- 3.11 Iemand versieren 57
- 3.12 Afscheid nemen 59

4 Onderweg 63

- 4.1 De weg vragen 63
- 4.2 Bagage 66
- 4.3 De auto 67
- 4.4 Het benzinestation 67
- 4.5 Pech en reparaties 68
- 4.6 De fiets 72
- 4.7 Vervoermiddel huren 73

- 4.8 Liften 76
- 4.9 Inlichtingen 77
- 4.10 Openbaar vervoer 79

- 5 Overnachten 87**
 - 5.1 Accommodatie zoeken 87
 - 5.2 Bij de receptie 88
 - 5.3 Kamperen 89
 - 5.4 Hotel/appartement/huisje 91
 - 5.5 Klachten 96
 - 5.6 Vertrek 97

- 6 Eropuit 98**
 - 6.1 Bezienswaardigheden 98
 - 6.2 Sport en recreatie 101
 - 6.3 Aan het water 102
 - 6.4 Op het ijs 106
 - 6.5 Wandelen en wadlopen 108
 - 6.6 Fitness en wellness 109

- 7 Winkelen 111**
 - 7.1 Algemeen 111
 - 7.2 Levensmiddelen 113
 - 7.3 Kleding en schoenen 114
 - 7.4 Kapper 116
 - 7.5 Afrekenen 118

- 8 Eten en uitgaan 120**
 - 8.1 In het restaurant 120
 - 8.2 Bestellen 121
 - 8.3 Klachten 130
 - 8.4 Afrekenen 131
 - 8.5 Uitgaan 132
 - 8.6 Kaartjes reserveren 134

- 9 Gezondheid 136**
 - 9.1 De dokter roepen 136
 - 9.2 Klachten van de patiënt 136
 - 9.3 De tandarts 142

- 10 In moeilijkheden 144**
 - 10.1 Om hulp vragen 144
 - 10.2 Ongelukken 145
 - 10.3 Er is iemand vermist 147
 - 10.4 Verlies en diefstal 148

Plaatsnamen 150

Woordenlijsten 161

Nederlands – Fries 161

Fries – Nederlands 213

Woord vooraf

Deze volledig herziene editie van de vertrouwde **Wat & Hoe Fries** is weer flink verbeterd. De hele tekst is ingrijpend gewijzigd en aangepast aan de moderne toerist. U kunt nu bijvoorbeeld vragen of er draadloos internet is, een telefoonoplader lenen of informeren hoe u uw foto's op een USB-stick kunt zetten. Achter in de gids is een 'omgekeerde' woordenlijst opgenomen. Hierin kunt u heel eenvoudig een onbekend woord op de menukaart, op een verkeersbord of bij de bushalte opzoeken. En natuurlijk kan uw gesprekspartner snel aanwijzen wat hij bedoelt. In veel hoofdstukjes is ook een alfabetische lijst van termen opgenomen.

Dankzij de vernieuwde vormgeving biedt deze taalgids u nog beter uitkomst in verschillende situaties. Met de gids in de hand zult u er zeker in slagen om duidelijk te maken wat u bedoelt. Met de duidelijke zinnen zult u in de meest voorkomende gevallen een eenvoudig gesprek kunnen voeren. Per situatie vindt u een groot aantal mogelijke antwoorden (met de Nederlandse vertaling), die u aan uw gesprekspartner kunt voorleggen.

Bovendien kunt u, aan de hand van de beknopte grammatica, deze gids ook gebruiken als een eerste hulpmiddel bij het leren van het Fries. Ook kunt u met behulp van de woordenlijst achterin gemakkelijk eigen zinnen maken.

Wat & Hoe-taalgidsen zijn er in de volgende talen:

Afrikaans	Fries	Roemeens
Arabisch	Grieks	Russisch
Braziliaans	Hebreeuws	Slowaaks
Bulgaars	Hongaars	Spaans
Catalaans	Indonesisch	Thai
Chinees Mandarijn	Italiaans	Tsjechisch
Deens	Japans	Turks
Duits	Kroatisch	Vietnamees
Engels	Noors	Zweeds
Fins	Pools	
Frans	Portugees	

Deze **Wat & Hoe**-taalgidsen zijn ook als app verkrijgbaar:

Duits	Frans	Spaans
Engels	Italiaans	

1 Handig om te weten...

1.1 Beknopte grammatica

■ Het lidwoord

De lidwoorden van bepaaldheid zijn *de* en *it* in het enkelvoud; *de* in het meervoud. Het lidwoord van onbepaaldheid is *in*. Lidwoorden blijven in het algemeen onverbogen, behalve in enkele vaste uitdrukkingen. In combinatie met voorzetsels zoals *fan*, *oan*, *op* enz. kunnen *de* en *it* gereduceerd worden tot 'e en 't: *fan 'e*, *op 'e*, *út 'e*, *yn 'e*, *oan 't*, *fan 't*, *op 't* enz.

■ Het zelfstandig naamwoord

Net als in het Nederlands verdelen de zelfstandige naamwoorden zich naar het lidwoord in twee groepen, één groep met het lidwoord *de* en één met *it*. In de meeste gevallen loopt het gebruik van het lidwoord bij het zelfstandig naamwoord parallel met het Nederlands, doch bij sommige woorden is er verschil: het bos (woud) - *de bosk*, het eind (slot) - *de ein*, het hek - *de hikke*, het meer - *de mar*, het uur - *de oere*, de borst - *it boarst*, de baard - *it burd*, de vensterbank - *it finsterbank*. Naamvalsonderscheidingen komen slechts in een beperkt aantal vaste verbindingen voor. De tweede naamval wordt meestal omschreven: *Pake syn klok* (de klok van opa), *mem har stoel* (de stoel van moeder).

Het meervoud wordt gevormd door *-en* of *-s* toe te voegen. De uitgang *-en* komt meer voor dan in het Nederlands. Woorden op *-e* krijgen *-n*. De uitgang *-s* wordt gebruikt na *-el*, *-em*, *-en*, *-er*, *-ert*, *-ster* en na de verkleiningsuitgangen *-je*, *-ke*, *-sje*, *-tsje*. Voorbeelden zijn: *fûgels* (vogels), *biezems* (bezems), *beakens* (bakens), *fervers* (ververs), *neperts* (vrekken), *kapsters* (kapsters), *jonkjes* (jongetjes), *famkes* (meisjes), *ljochtsjes* (lichtjes), *pantsjes* (pannetjes). Woorden op *-ing* kunnen zowel *-en* als *-s* krijgen: *ferieningen/ferienings* (verenigingen).

De korte klinker blijft in het meervoud kort: *skippen* (schepen), *fetten* (vaten), *slotten* (sloten), *dakken* (daken), *oarloggen* (oorlogen).

De verkleiningsuitgangen zijn *-ke*, *-(t)sje* en *-je*. Na een klinker, een tweeklank of een wordeinde op *m*, *p*, *f*, *s* en *r* wordt *-ke* gebruikt: *koke* (koetje), *strieke* (strootje), *kamke* (kammetje), *kopke* (kopje), *drafke* (drafje), *meske* (mesje), *bearkke* (beertje). De uitgang *-(t)sje* verschijnt na *l*, *n*, *d* en *t*: *staltsje* (stalletje), *pantsje* (pannetje), *krûdsje* (kruidje), *lietsje* (liedje). Na *-k*, *-ch* en *-nk* volgt *-je*: *hoekje* (hoekje), *eachje* (oogje), *bankje* (bankje).

Mag ik toestel ... van u?

Mei ik tastel ... fan jo?

mai ik tastel ... fɔn joo?

Wilt u vragen of hij/zij me terugbelt?

Soene jo freegie wolle oft er/se my werombellet?

soene joo freegie wolle òt er/se mij wərom bellat?

Mijn naam is ... Mijn nummer is ...

Myn namme is ... Myn nûmer is ...

mien namme is ... mien noemer is ...

Wilt u zeggen dat ik gebeld heb?

Soene jo trochjaan wolle dat ik belle ha?

soene joo trochjaan wolle dôt ik belle ha?

Ik bel hem/haar morgen terug

Ik belje him/har moarn werom

ik belje him/har mooən wərom

Der is telefoan foar jo

Jo moatte earst in nul draaie

Ha jo efkes?

Ik krij gjin gehoar

It tastel is beset

Wolle jo wachtsje?

Ik ferbyn jo troch

Jo hawwe in ferkeard nûmer

Dy is der op it stuit net

Hy/hja is der ... wer

Dit is it (automatysk) antwurdapparaat
fan ...

Sprek jo boadskip yn nei de pyp

Er is telefoon voor u

U moet eerst een nul toetsen

Hebt u een momentje?

Ik krijg geen gehoor

Het toestel is bezet

Wilt u wachten?

Ik verbind u door

U hebt een verkeerd nummer

Hij/zij is op het ogenblik niet aanwezig

Hij/zij is ... weer te bereiken

Dit is het (automatisch) antwoordapparaat
van ...

Spreek uw boodschap in na de piep

2.4 Internet en computer

internet

ynternet

ien̩ternet

inloggen

ynlogge

ienlögge

computer

kompjûter

kompjoeter

beeldscherm

byldskerm

biêldskerm

toetsenbord

toetseboerd

toetseboeəd

printer

printer

prin̩ter

site

thússide, webstek

tuussiede, webstek

frame

freem

freem

scanner

skenner

skenner

4 Onderweg

4.1 De weg vragen

Pardon, mag ik u iets vragen?

Nim my net kwea ôf, mei ik jo wat freegje?

nim mij net kweeə ô, mei ik joo wòt freegje?

Ik ben de weg kwijt

Ik bin it paad bjuster

ik bin at paad bjuster

Weet u een ... in de buurt?

Is der in ... yn 'e buurt?

is dêr een ... iene buurt?

Is dit de weg naar ...?

Is dit de wei nei ...?

is dit de wai nai ...?

Kunt u me zeggen hoe ik naar ... moet lopen/fietsen?

Kinne jo my sizze hoe't ik nei ... rinne/fytse moat?

kinne joo mij sizze hoet ik nai ... rinne/fietse mat?

Hoe kom ik daar het snelst met de auto?

Hoe kom ik dêr it fluchst mei de auto?

hoe kom ik dêr at flugst mei de auto?

Hoe kom ik het snelst in ...?

Hoe kom ik it fluchst yn ...?

hoe kom ik at flugst ien ...?

Hoeveel kilometer is het nog naar ...?

Hoefolle kilometer is it noch nei ...?

hoefolle kilometer is at nog nai ...?

Kunt u het op de kaart aanwijzen?

Kinne jo it op 'e kaart oanwize?

kinne joo at oppe kaat oanwiize?

Mijn navigatiesysteem is kapot, kunt u me vertellen hoe ik in ... kom?

Myn navigaasjsysteem is stikken, kinne jo my fertelle hoe't ik yn ... kom?

mien navigaasje-systeem is stik'n, kinne joo mij fetelle hoet ik ien ... kom?

■ Waar?

hier/daar

hjr/dêr

jir/dêr

5 Overnachten

5.1 Accommodatie zoeken

Hoe lang wolle jo bliuwe?

Wolle jo dit formulier efkes ynfolje?

Mei ik jo paspoart efkes sjen?

Jo moatte in boarchsom betelje

Jo moatte foarút betelje

Hoe lang wilt u blijven?

Wilt u dit formulier invullen, a.u.b.

Mag ik uw paspoort?

U moet een borgsom betalen

U moet vooruitbetalen

Ik zoek een goedkoop hotel

Ik sykje in goedkeap hotel

ik siekje een goeadekeap hotel

Zijn er all-inclusivehotels in de buurt?

Binne der all-inclusivehotels yn 'e buurt?

binne der all-inclusivehotels iene buuert?

Ik ben op zoek naar een leuke bed-and-breakfast in de stad

Ik sykje in moai bêd-en-brochje yn 'e stêd

ik siekje een mooi bêd-en-brochje iene stêd

Is er een camping met zwembad in de buurt?

Is der in kemping mei swimbad yn 'e buurt?

is der in kemping mei swimbad iene buurt?

Kunt u een jeugdherberg voor me zoeken?

Kinne jo in jeugdherberch foar my sykje?

kinne jo in jeugdherberg foar mij siekje?

Ik zoek een boerderijcamping

Ik sykje in buorkerijkemping

ik siekje een boeorkerij-kemping

Zijn er hier ecoresorts?

Binne der hjir eko-resorts?

binne der hjir eko-resorts?

Wat is het adres?

Wat is it adres?

wat is it adres?

Kunt u het adres opschrijven, a.u.b.?

Kinne jo it adres foar my opskriuwe?

kinne jo it adres foar mij opskrjûwe?

Is er korting voor studenten?

Ha studinten koarting?

ha student'n koarting?

Plaatsnamen

In Friesland zijn veel plaatsnamen Friestalig. Op plaatsnaamborden vindt men de naam veelal in beide talen geschreven. Op wegwijzers en verkeersborden van de ANWB worden echter alleen de officieel vastgestelde namen gebruikt en die kunnen ook Friestalig zijn. Hieronder volgt een alfabetische lijst van alle Friese plaatsnamen met de Nederlandse naam erachter.

Aasterein	Oosterend
Abbegea	Abbega
Achlum	Achlum
Akkrum	Akkrum
Aldeberkeap	Oldeberkoop
Aldebiltsyl	Oudebildtziyl
Aldeboarn	Oldeboorn
Aldegea	Oudega
Aldehaske	Oudehaske
Aldeholtpea	Oldeholtpeade
Aldeholtwâlde	Oldeholtwolde
Aldeleie	Oude Leije
Aldemardum	Oudemirdum
Alde Ouwer	Oldeouwer
Aldetrine	Oldetrijne
Aldhoarne	Oudehorne
Aldlemmer	Oldelamer
Aldskoat	Oudeschoot
Aldtsjerk	Oudkerk
Aldwâld	Oudwoude
Allingawier	Allingawier
Appelskea	Appelscha
Arum	Arum
Baaidunen	Baaiduinen
Baaium	Baaium
Baard	Baard
Bakhuzen	Bakhuizen
Bakkefean	Bakkeveen
Balk	Balk
Ballum	Ballum

straks 3.9, 7.1 **aansens, aanst, strak** *aansens, aanst, strak*
 strand 3.9, 6.3 **strân** *strôn*
 strandstoel **strânstoel** *strônstoeal*
 strandtent **strântinte** *strôntinte*
 streek (regio) 2.3, 8.2 **streek** *streek*
 strijkbout **strykizer** *strie*k*-iizer*
 strijken 6.3 **strike** *strie*k*e*
 strijkplank **strykplanke** *strie*k*-planke*
 stroming **streaming** *stree*æ*ming*
 stroom (elektr.) **stroom** *stroom*
 stroomversnelling **stroomfersnelling** *stroom-fes*n*elling*
 stroop 8.2 **sjerp** *sjerp*
 stropdas **strik** *strik*
 student **studint** *stud*i*nt*
 studeren **studearje** *stud*j*erje*
 stuk (kapot) 7.4, 8.2, 9.3 **stikken, rampoi** *stikken, rampoo*i**
 stuur 3.12, 4.7, 4.8 **stjoer** *stjoer*
 stuurhuis 4.4 **stjoerhûs** *stjoerhoes*
 suiker 8.2 **sûker** *soeker*
 suikerbrood 8.2 **sûkerbôle** *soeker-bôle*
 suikerpatiënt 9.2 **sûkerpasjint** *soeker-pasjint*
 super (benzine) **super (benzine)** *super (bæziene)*
 supermarkt 7.1 **supermerk** *supermerk*
 surfen (op internet) 6.3 **surve** *sur*v*e*
 surfen (sport) 6.3 **surve** *sur*v*e*
 surfpak **surfpak** *surf*p*ak*
 surfplank **surfplanke** *surfplanke*
 synagoge **synagoge** *syna*g*o*g*e*

T

taai **taai** *taai*
 taal **taal** *taal*
 taalcursus 3.3 **taalkursus** *taalkursus*
 taart **taart** *taart*
 tabak **tabak** *taba*k**
 tablet **tablet** *table*t**
 tafel 5.3, 8.1 **tafel** *tafel*
 tafeltennissen **tafeltennisje** *tafel-tennisje*
 talkpoeder **talkpoeier** *tòl*k*-poeier*
 tampons **tampons** *tampons*
 tand **tosk** *tosk*
 tandarts 9.3 **toskedokter** *toske-dò*k*ter*
 tandenborstel **toskeboarstel** *toske-boe*æ*ssel*
 tandenstoker **toskpluzer** *tosk-pluuzer*
 tandpasta **toskpoetsersguod** *tosk-poetsers-*g*oed*

FRIES

De beste tolk voor op reis

Vlot de rekening vragen op een terrasje?

Een gesprekje aanknopen?

Met deze taalgids kom je altijd uit je woorden.

- Ruim 4000 woorden & zinnen
- Woordenlijst Nederlands - Fries
- Woordenlijst Fries - Nederlands
- Duidelijke aanwijzingen voor uitspraak

■ De meest gebruikte zinnen op vakantie

Ik ben ...

Waar is het toilet?

Hoeveel kost dit?

Wij hebben heerlijk
gegeten!

De rekening, a.u.b.

Waar is ...?

Ik bin ...

Wêr is it húske/toilet?

Hoefolle kostet dat?

Wy hawwe hearlik iten!

De rekken graach

Wêr is ...?

ik bin ...

wêr is et huuske/toealet?

hoefolle kosset dot?

wij hawwe heerlik iet'n

de rekken graag

wêr is ...?

■ Altijd handig

Goedendag

Tot ziens

Ja, graag

Nee, dank u wel

Akkoord

Sorry

Misschien

Links

Rechts

Dei

Goeie

Ja, graach

Nee, tanke wol

Akkoart

Sorry

Faaks

Links

Rjochts

dai

goeie

ja, graag

nee, tanke wol

akkoort

sorry

faaks

links

rjochts

■ Getallen

1 ien

2 twa

3 trije

4 fjouwer

5 fiif

ieen

twa

trie

fjouwer

fiif

6 seis

7 sân

8 acht

9 njoggen

10 tsien

sais

son

acht

njoggen

tsieen

NUR 507

9 789021 557236